

Basteicafé 11 juni 2026

Kleine boten, groot verhaal

De Oertijd

Dr Jimmy de Rooij, beheerder geologische en paleontologische collectie, Museum De Bastei, jimmy.de.rooij@debastei.nl

Wie aan de natuurhistorie van Nijmegen denkt, denkt vaak aan mammoeten, neushoorns en andere dieren uit de IJstijd. Dat is niet zo vreemd. De laatste 2,6 miljoen jaar hebben het landschap van Gelderland sterk gevormd. Tijdens koude perioden trokken grote kuddes rendieren, mammoeten en steppewisenten over uitgestrekte grasvlakten.

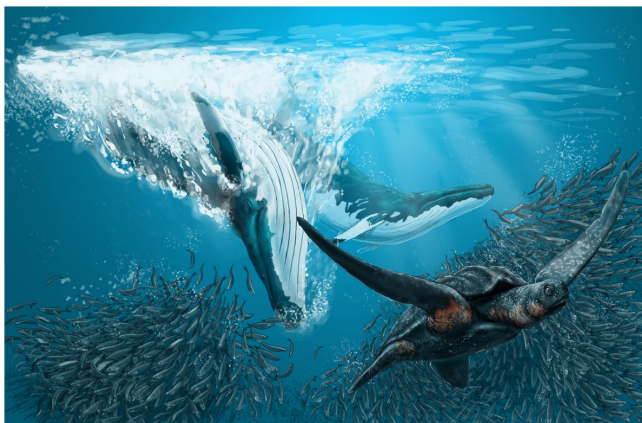

In warmere tussenperioden maakten bossen en warmteminnende dieren hun opwachting. Ook het landschap liet zijn sporen na. De bekende Nijmeegse stuwwallen ontstonden toen enorme gletsjers het landschap opstuwden tijdens het Saalien. Op de plek waar nu Nijmegen ligt, zwommen haaien, roggen en walvissen rond. Op de bodem krioelde het van de tropische zeeslakken en schelpdieren. In deze zeeën ontwikkelden zich diergroepen die de basis vormden voor veel van de soorten die vandaag de dag nog bestaan.

De perioden tussen het uitsterven van de dinosauriërs, 66 miljoen jaar geleden, en het begin van de IJstijden worden het Paleogeen en Neogeen genoemd. Hoewel deze tijdvakken minder bekend zijn bij het grote publiek, waren ze van cruciaal belang voor het ontstaan van de moderne wereld. Gebergten werden gevormd, rivieren veranderden van loop, zeespiegels stegen en daalden, en planten en dieren evolueerden tot steeds meer herkenbare vormen.

Tijdens deze lezing nemen we je mee op een reis door deze fascinerende hoofdstukken uit de geschiedenis van onze regio. Hoe moeten we Gelderland voorstellen aan een subtropische kust?

Welke dieren deelden de zelfde leefruimte als de Nijmegenaren? En welke sporen kunnen we terugvinden in de aardlagen onder onze voeten?

Uit de Diepte

*Bas van Lingen, projectleider exposities De Bastei,
bas.van.lingen@debastei.nl*

Op zaterdag 4 juli opent de nieuwe tentoonstelling *Uit de Diepte: Oeroude Dierenrijken*. Vanavond geeft Bas van Lingen je alvast een eerste indruk van een bijzondere expositie waarin de meest vooraanstaande paleontologische kennis wordt gecombineerd met nieuwe regionale vondsten. Je ontdekt hoe de natuurhistorie van Nijmegen veel verder teruggaat dan de IJstijden: een verhaal over verdwenen zeeën, spectaculaire dieren en de lange weg naar het landschap waarin wij nu leven.

Naast het dieren- en plantenleven gaat de nieuwe expositie ook dieper in op het ontstaan van het Gelderse landschap. Uit de relatie tussen landschap en klimaat ontstaan immers de voor ons vaak zo exotische ecosystemen.

Maak kennis met een ongekennde dynamiek van diep- en binnenzeeën, diepe gletsjermereen, kustdelta's, enorme riviersystemen zo groot als de Amazone en Rijndoorbraken.

Maar ook de ontwikkeling van ons landschap is nog steeds complex en kent het vele lacunes. Als tentoonstellingsmaker geeft Bas van Lingen een kijkje achter de schermen en vertelt op welke wijze een dergelijk ingewikkeld verhaal toegankelijk te maken is voor een breed publiek.

Bezoekers van dit Basteicafé krijgen vanavond bovendien een bijzondere preview te zien van de tentoonstellingsanimaties van Menno Dekker (wearandtearfilms).

Het volgende Basteicafé is op donderdag 8 oktober 2026 en gaat ons inspireren om stil te staan bij de vragen die men zich kan stellen bij wat natuur voor ons is. 'Natuur is te-veel mens' is het thema en de titel van het boek waarmee landschapsarchitect, natuurfilosoof en dichter **Paul Roncken** en kunstenaar, illustrator **Erik Odijk** deze avond met woord en beeld hun visie met ons delen.